

Alte Drucke

APOLOGIA || FRANCISCI || MONTANI PRO SOCIETATE || IESV IN GALLIA. || CONTRA ANTONII ARNALDI || Aduocati Parisiensis Philippicam. || Ex Gallico in ...

Richeome, Louis

Cracoviae, 1597

Caput LXIII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-154864

CAPVT LXIII.

Cur Arnaldus adeo oderit Iesuitas.

ED vnde tanta tibi in Iesuitas acerbissimi fellis copia? vnde istud odium tam inextinguibile, quo in illos exardescis? Nescio quis sis, neque ante tuam Inuectiuam quidquam de te audieram: arbitror tamen, nihil tibi à Iesuitis iniurię illatum, quod te tantoperè exstimularet, & ad Iesuitas inuadendos excitaret: sed video manifestè, odium tuum non in vnum, sed in omnes ferri, atque adeò non *personale*, sed commune esse, neque ex causa priuata nasci, sed ex publica. Odisti Iesuitas odio illo generali, quo improbi bonos, quo hæretici Catholicos, quo lupi oues. Istud odium vlulatus tuos elicit, spumasq; tibi concit, & dentes ad mordendum & dilacerandum exacuit, osq; distorquet, vt aliquo tandem modo Iesuitarum famę & existimationi labem aspergas. Odiū hæreticorum & tuum eiusdem rationis & classis sunt, & ab vno eodemq; auctore profecta, & in eadem officina ab eodem Vulcano cusa. Odio prosequuntur omnes veri nominis Catholicos, magisq; adhuc Religiosos, sed præ cæteris omnibus Iesuitas, hinc omnes suas disputationes omnes chartas, omnia sua mendacia, omnia veneni genera, omnia fulmina & tonitrua in Iesuitas effundunt, potiori temporis parte inducias faciunt cum cæteris familiis Ecclesię Dei, cum ista nunquam: doctrinam Ecclesię Catholicę non ampliùs vocant nomine suo, *doctrinam Catholicam*; sed *doctrinam Iesuiticam*: Iesuite meta sunt & scopus, ad quem hæretici omnem furoris impetum destinant, in quibus solis ipsam quoque Ecclesiam toto mundo diffusam expugnare, vel certè oppugnare velle videntur, quod tu in Inuectiua tua, velut

velut in quadam epitome, clarissimè ostendisti. Neq; enim contra alias Religiones quidquam dixisti, etiamsi omnes debellent hæreticos, omnesq; tibi aduersentur, in solos Iesuitas virus linguæ & mentis tuæ eiacularus es.

Causa istius odij hæreticorum & tui inde oritur, quia Iesuite & hæretici hodierni ex diametro opponuntur; eodem tempore prodierunt, sine & vsu contrario; in eadem familia progeniti sunt, contrariis tamen stirpibus & stemmatis, & in Christiana Repub. effectuum planè repugnantium auctores sunt, mirabili supremi rerum moderatoris sapientia; quæ factum, vt in hoc vniuerso procrearentur res, inter quas capitales & indefinentes inimicitie, vt vna aduersus aliam homini remediò & salutem, omnes verò ad amplificationem diuinæ maiestatis & potentie essent: stannum aduersatur omnibus metallis, neque coniungi potest aliis, siue auro, siue argento, siue æri, siue cuiunque alteri, omnia corrumpit societate sua. Caulis & quercus tantas inimicitias exercent, vt si in eodem loco plantentur, necesse sit alteram emori. Africa serpentum ferax est, sed ciconias, aliasq; id genus aues longis inuisas colubris submittit in subsidium. Mures & glires, fures domestici, in ipsis ædibus & sedibus nostris gignuntur; sed in iisdem quoque generatur & alitur catus, cui à natura & primo ortu indoles & anima data, quibus latebras perscrutetur, & expeditionem per omnes domus angulos suscipiat, & velut rerum capitalium vindex, furtaq; furum & prædas prædonum, tempestiuus supplicijs coercet & mulctet. Condidit Deus, teste S. Augustino, has antitheses & naturas oppositas, gratas & ingratas, iucundas & iniucundas, vtilis & noxias, vt magis elucesceret boni splendor oppositu mali, & excellentia pulchritudinis, obiectu turpitudinis, vt quæ mundo innotesceret, Deum vt omnipotentem, ita etiam optimum & sapientissimum esse,

Lib. 11. de ciuit.
ca. 18. D. Ba-
sili. homili. 9.
Hexame.

qui omni malo antidotum parare & opponere nouerit, cuiusque singulari prouidentia bonum non modo in essentia & natura cuiusque creature appareat, sed etiam in ordine & relatione mutua vnius ad alteram, eo modo quo in symphonia diuersę voces ad se mutuò ordinantur: qualibet seorsim etiam spectata bona est, sed melior & gratior fit conuentus ex illis omnibus conflatus.

CAPVT LXIV.

*Deum semper opposuisse oppugnatoribus Religionis
propugnatores.*

DEVS homines in societate humana, & maximè in Ecclesia, non efficit improbos, sed improbos in ea esse finit. Nam hominem regit naturę suę conuenienter, tribuens ei arbitrii libertatem, vt aut virtutem sequatur, aut vitium: quo fit, vt nonnulli eligant bonum, & fiunt boni: alii malum, & mali euadunt, ratione illius electionis: Sed Deus adeò bonus est, adeò potēs, adeò sapiens, vt quemadmodum in rebus naturalibus ab initio mundi præparauit naturaliter cōtraria media contra malum naturale: ita etiam in sua Ecclesia, quando permittit in ea aliquod malum morale & spirituale oriri, de remedio etiam sine mora prouideat, & inde eliciat, quod & ad utilitatem proborum, & ad splendorem sui honoris faciat, & nisi posset mali damna resarcire, & ex malo bonum elicere, neutiquam illud permetteret.

Temporibus Cæsaris Augusti, quibus ob scelera & flagitia mortalium, Dei nutu & permissu, Imperium Romanū, hoc est, Ethnicismus & Idololatria, in flore erat, totusq; mundus densissima caligine circumfusus, re quauis propemodum ad diuinitatem per suam stultitiam cuncta, Deo vno &

VRO